

MAGYAR L

Taxa postală plătită la număr
aprobării Dir. Gen. PTT N

T. „Otthon” Írók és Hírlapírók Köre
HUNGARIA BUDAPEST
VII., Erzsébet-körut 9—11.

Director și redactor responsabil:
dr Paál Arpád

Proprietar: TIPOGR. SPT. LADISLAU S. A.
Nrul de înscriere în Reg. Publ. periodice — Tri-
bunalul Bihor, secția III. Nr. ord. 11/11 Junie 1938

Primcolaborator: **dr Gyárfás Elemér**

Kiáltvány az ország népéhez

a kormány három hónapi működéséről

A belső nyugalom és rend helyreállítása. — A pénzügyi egyensúlyozottság. — A külkereskedelmi mérleg megjavítása. — Előhaladás az államigazgatás minden ágában

București. Saját tud. A kormány abból az alkalomból, hogy három hónapja működik, kiáltványt intézett az országhoz, amelyben beszámol eddigi teljesítményeiről és egyúttal programot ad.

A kormány — mondja a kiáltvány. — mindenekelőtt eloltotta a belső nyugtalanság tüzfészkeit, helyreállította a belső rendet, a tekintély uralmát és visszaterelte egészséges útjukra a tévelygő lelkeket. A kormánynak hasonló gondja volt az adminisztráció régi visszaéléseinek, a párturalom e maradványainak a megszüntetésére. A kormány ezzel párhuzamosan rendet teremtett a közpénzügyekben.

Elégtétellel állapíthatjuk meg, hogy a költségvetést az első évnegyedben végrehajtotta a kormány. Az új rendszer iránti bizalom megnyilatkozik a börzén és az egész pénzpiaccon. Azért a költségvetés további végrehajtása elé bizalommal tekinthetünk. A pénzügyi helyzet kiegyensúlyozottsága megengedte, hogy a pénzügyminiszter nagy hitelműveleteket bonyo-

lítson le az ország hitelintézeteivel, a hadsereg felszerelése és a közlekedési vonalak újjáépítése céljából

s jelenleg a pénzügyminiszter megoldásokat keres arra, hogy a helyi közigazgatás hátralekös tartozásait rendezze.

A közgazdasági kérdések területén a kormány megvizsgálta és megoldotta a legsürgősebb feladatokat. Serkentette a kivitel, hogy fedezze az év első hónapjainak deficitet külkereskedelmi mérlegét. Az olesó kereskedelmi hitel politikáját kezdte meg, a kamatok csökkentésével s megvalósította a szövetkezetek reformját, különösen a falvak gazdasági életének fellendítésére.

A Nemzetgazdasági Minisztérium újjászervezte a külkereskedelem szerveit. Új egyezményeket kötött Magyarországgal és Németországgal

s nagyarányú akciót indít a folyó évi termés értékesítésére.

Mezőgazdasági, társadalomvédő és igazságszolgáltatási megvalósítások

Külön gond a hadseregre

A kiáltvány ezután részletesen ismerteti a földművelésügyi minisztérium megvalósításait és a kormány mezőgazdasági programját. Aztán a közlekedési útvonalak újjáépítésére és építésére kifejtett erőfeszítéseket ecseteli, valamint a társadalomvédő munkáját és különösen a munkásság helyzetének javítására hozott intézkedéseket. Újjászervezte az igazságszolgáltatást, majdnem 500 bírót léptettek elő és 150 fiatal jogvégezeti embert helyeztek el az igazságszolgáltatásban.

Az állampolgárság felülvizsgálásának munkálatai rövidesen befejezést nyernek.

Az új alkotmány elvei alapján új törvényt hoz a kormány a bíróság újjászervezésére. Új törvényt hoz a vagyonellenőrzésre, hogy az hatályosabban legyen alkalmazható.

A kormánynak különös gondja van a hadseregre. A honvédelmi miniszter sürgeti a külföldön s az országban megrendelt hadiszerek szállítását. Intézkedett a hadiszergyártó üzemek építésének és felszerelésének a befejezésére s újra felvették a határ megerősítésére megkezdett munkálatokat.

Külpolitikai sikerek

A kiáltvány megállapítja, hogy az ország külpolitikája egy percre se tért el hagyományos irányvonalától. Ellenkezőleg, minden viszonylatban állandóan hűnek mutatkozott a meglévő barátsági és szövetségi kapcsolatokhoz. A kormány nem mulasztott el egyetlen alkalmat sem, hogy kimélyítse ezeket a szövetségi és baráti kapcsolatokat és igyekezett új baráti kapcsolatokat szerezni s különösen megjavítani Románia viszonyát a szomszédaival.

A Balkán-szövetség, a Kisantant és a Népszövetség tanácskozásai alkalmával Romá-

nia szava elhatározóan esett latba. E tárgyalások eredményei rövidesen meg is fognak mutatkozni.

A kiáltvány ezekkel a szavakkal végződik: — *A kormány Őfelségének, a királynak utasítása, buzdítása és ellenőrzése alatt, — aki a közszükségletek iránti gondosságában és szeretetében a szüntelen és fáradhatatlan munka példaképe — folytatni fogja tevékenységét, meg lévén győződve arról, hogy ezekben a történelmi órákban kizárólag a közjónak szentelt erőfeszítéseit.*

IDŐK SODRÁBAN

Az új amerikai humanizmus

Irta: Rády Elemér

Egyáltalán nem csinálunk belőle titkot, hogy nem vagyunk hívei az úgynevezett modern humanizmusnak. Egy csöppet sem esünk kétségbe, ha a modern széplelkek barbármussal vádolnak meg s kitagadnak a szellem embereinek előkelő közösségéből és a tömegemberek szürkeségébe száműznek. Nem esünk kétségbe egyszerűen azért, mert hűsz esztendő megtanított arra, hogy mindaz, amit a modern humanizmus köpenyge alatt folytattak: szörnyű világcsalás, bűnös hipokrizis, politikai jelszóvá degradált világnézet vagy pedig ködös széplelkek naiv és gyermekes játéka volt, ami hűsz esztendő alatt csak a szépen ötvözött szónoklatokban teljesült ki minden komolyabb hatás és eredmény nélkül. Összegezve mindent, hűsz esztendő alatt rá kellett döbbenünk, hogy az, amit modern humanizmusnak neveznek nem más, mint vén politikai rókák ügyes fogása vagy pedig közéleti naivisták reménytelen illúziója.

Ez a modern humanizmus a konferenciázásokban élte ki magát s igazán nem csodálkozhatik senki, hogy a mai ember a konferenciázásokkal egyidejűleg kiábrándult ebből a humanizmusból is és éppen úgy, ahogyan nem hisz a konferenciák erejében, nem hisz ennek az új humanizmusnak sem a belső értékében és így erejében sem.

Nem defetizmus ez, nem beteges menekülés a régi eseményektől. Egyszerű és természetes érzelmi és gondolkozási folyamat, gyakorlati eredménylevonás két évtized eseményeiből. Egyszerű belátása annak, hogy a humanizmus abban a percben megbukott, amikor hűsz esztendővel ezelőtt a nagyipari kapitalizmus Amerikája diktálta tollba a humanista tradíciókon nevelődött Európának, hogy mi is az a humanizmus és hogyan kell humanizálnak lennie. A humanizmus ebben a percben elbukott, az emberiség világnézetéből ekkor lett jobbra és balra fordítható politikai jelszó, amivel annyi mindent lehet takargatni. Abban a percben lett az igazi, a mély humanizmusból Európában történelmi erekiye és eluralkodott az az amerikai humanizmus, amelynek gyökerei már nem nyúlnak bele a kereszténység mély humuszába, hanem kizárólag a gyakorlatiasság, a hasznosíthatóság a vezérlő elvei. A mély európai humanizmust és a humanista lelki habitusú embert felváltotta a szentimentális amerikanizmus. És minden ami azóta a humanizmus jegyében történik, nem ennek a mély lelkiségnek a kifejezése, hanem az amerikai csöpögős érzelmesség betörése életünkbe.

Ennek az amerikai humanizmusnak ismét egy újabb világmegváltó ötletével találkoztunk most. Az elrettentő példák hatása alatt ugyanis most ismét egy világrengető gondolatot vetettek fel ennek az új humanizmusnak az apostolai: *hogyan lehetne embersége-sebbé tenni a háborút?* Természetesen abban az esetben, ha már végképpen nem lehet elkerülni a háborút.

A gyógyszer, amit az „embertelen háború”

ellen kotyvasztani akarnak természetesen a régi recept szerint készülni. Roosevelt konferenciával akar segíteni a háború borzalmain. Roosevelt szépen meginvitálja majd a zöld asztalhoz az érdekelteket, ahol azután, nyilván igen lendületes, remekbe szabott szónoklatokban, megbeszéljük, mit szabad és mit nem, országok és népek pusztítása közben. Megállapodnak abban, hogy melyik gáz humánus s melyik nem, leszögezzük, hogy milyen átmérőjű bombával szabad még embereket, békés népeket és városokat kiirtani a humanizmus jegyében s hány milliméteres ágyúcsőnél kezdődik már a barbárizmus.

Nem akarunk cinikusak lenni. Bármenyire is fonákul hangzik mindez, alapjában véve nem szabad megütköznünk, hogy ilyen fonákosságokhoz menekül az emberiség s az a maradék humanizmus, amit még meghagyott, egy fonák, kegyetlen és konok korszellelem, ebben igyekszik kiélni magát. Ki csodálkoznék azon, ha egy harcias és militarizálódott világban az emberiség olyan bizarr nyári ötletekbe menekül?

Nem is lenne ildomos, ha az amerikai humanisták törekvésein csak mosolyognánk. Nem lenne ildomos, mert rengeteg jószándék húzódik meg mögötte, sok nemes emberi érzés igyekszik így, ezen a naív módon megtalálni életük nagy szerelmét: az emberi jószágot. S nem az ő bűnük, hanem a koré és azoké, akik a korszellemet valamikor megmételtyezték és a nemes emberi érzéseket cégérül használták, hogy ilyen nyári ötletekbe menekül ez az epigon-humanizmus.

Igen, tapsolni kell minden törekvésnek, amely emberiségre figyelmezteti a világot s főleg ott, ahol a legnagyobb s a legközelebbi a veszély, hogy beszakadnak az emberi jószág utolsó gátjai, lehull a gyepő és a kantár és szabadon érvényesülhet a homo homini lupus borzalmas elve. Viszont azon sem lehet csodálkozni, ha a kortárs nem igen tud tapsolni az ilyen törekvéseknek. Hiszen húsz esztendő megtanította, hogy mit segített sokkal kisebb bajokon a konferenciázás szelleme s így némi szkepszissel fogadja a szép és nemes, de fölötte naív ötletet, nem hisz, hogy lesz fogantja és egyáltalán nem hiszi, hogy a háborút emberségesebbé lehet tenni.

Hiába hangzanak majd felénk Roosevelt zöld asztala mellől szép és humánus szónoklatok, a kortárs taps helyett mosolyogni fog. Igen, mosolyogni, ha nem hahotázni, mert tudja, hogy ezeknek a szép szónoklatoknak legfeljebb egy gyakorlati értékük lehet: bekerülnek a retorikai tankönyvekbe s a szónoklás művészetének csínjára-binjára tanítják majd azt az elkövetkező nemzedéket, amelyik túlvészelve egy jövő háború borzalmain, azt is megtanulja ezekből a beszédekből, hogy milyen léves és elhibázott utakon keresték apáik az igazságot.

A kortárs nem fog tapsolni, mert ne felejtjük el, hogy az élet mindúntalan kiábrándító vizeszuhanyt bocsájt ezekre a szép illúziókra s mindúntalan csak arra figyelmeztet, hogy a háború, a modern technikai háború csak embertelen lehet. Spanyolország és Kína mindennap ezer és ezer példával harsonázza ezt felénk s vajjon hol van az a konferencia, hol van az a ragyogó szónok, aki ezt a tények özőnével szemben megtudná cáfolni.

Nem, nem hiszünk a konferenciák erejében és nem hiszünk a humanizmus erejében sem. Különösen nem az amerikai humanizmusban. Mert mit tesz most ez az amerikai humanizmus? Nem megy el a problémák mélyére, nem a gyökereknél igyekszik orvosolni, hanem csöpögős szentimentalizmusával emberiségét abban éli ki, hogy flastromot tesz a törött karra. Bármilyen szeretettel és részvétellel teszi is azt, a törött kar mégsem fog összeforrni s a beteg tovább ordít a fájdalomtól.

A humanizmus ebben az amerikai változatában kínosan rövid idő alatt jutott el odáig, hogy önmagából is valami hadianyagot akar kiolvasztani. Kínosan keresi, mire használható a háborúban. Ez a lelki-beállítottság, amely nem egy tartós béke társadalmának a kelleke akar lenni, hanem számol a háború kikerülhe-

telenségével, ez már önmagában is gyanús. Valóban az igazi emberiség, a bölcs, mérlegelő s ellentéteket kiegyensúlyozó lenne az, amelyre nem vár más hivatás a világban, minthogy megvalósíthatatlan feladatokat várjon nagytekintélyű és főképpen nagyképű konferenciáktól?

Ne csodálkozzék a Roosevelt-i zöldasztalkonferencia, ha az európai kortárs nem az igazi humanista szellemet fogja üdvözölni tanácskozásaikban, amely a mély emberiséget jelenti a mi szemünkben, hanem egyedül azt a cégér-humanizmust véli felfedezni, amelyet az amerikai fölületesség és érzelmi beállítottság, az a szentimentális féligazságszellelem honosított meg, s amely a humanizmust is politikai

jelszóvá degradálta. Ennek az amerikai humanizmusnak a nevében húsz év óta annyi szép szónoklatot hallottunk, de aminek hatása vas-következetességgel — elmaradt. Ez az az ál-humanizmus, amely a félmegoldásokig jut csak el, amely az ágyúk kaliberét akarja maximalálni, ahelyett, hogy a nemes emberi érzelmeket egy nagy célra koncentrálná: a béke megteremtésére. Igaz, hogy ez nehezebb, le kell számolni a sok hazugsággal és féligazsággal, de talán mégis ez lenne a humanizmus igazi feladata. De az új humanisták erre már nem vállalkoznak. Az európai kortárs viszont a félmegoldásért nem tud tapsolni. Igazságot és teljes megoldást keres és ezért nem tud hinni és tapsolni az amerikai humanizmusnak.

Ankarában aláírták a török-francia barátsági szerződést

Tíz évig tart az egyezmény érvénye. — A török csapatok bevonulása az alexandrettei szandzsákba

Párizsból jelentik: A Havas jelentése szerint hétfőn délután 6 órakor Ankarában a külügyminisztériumban Rüsdi Arras külügyminiszter és az ankarai francia nagykövet előzetes aláírással látta el a francia-török barátsági szerződést. Egyben elhatározták, hogy az aláírt okmányt, a barátsági szerződést, a kölesönös nyilatkozatokat és jegyzőkönyveket azonnal nyilvánosságra hozzák.

Jelen volt az egyezmény előzetes aláírásánál Arslan, Sziria diplomáciai képviselője is.

A csapatszállítók előkészítésével megbízott egységek hétfőn este már utnak indulnak az alexandrettei szandzsákba. A török

csapatok kedden vonulnak be a szandzsák területére.

Illetékes francia forrásból származó értesülés szerint a francia-török barátsági szerződés három cikkelyből áll. Ezek:

1. Franciaország és Törökország kötelezik magukat, hogy nem kötnék olyan politikai vagy gazdasági megállapodást, vagy egyezményt, mely a jelen barátsági szerződés másik aláírója ellen irányul.

2. Harmadik hatalom részéről az egyik szerződő fél ellen irányuló támadás esetén a másik aláíró hatalom nem nyújt segítséget vagy támogatást a támadó félnek.

3. Mindkét nagyhatalom érdeke a biztonság fenntartása a Földközi-tenger keleti részén. A szerződés tíz évig marad érvényben.

Az angol alsóházban ismertették a burgosi kormányválasztát a hajóbombázásokról

Megszavazták a Törökországnak adandó hatmillió font értékű kölcsönt

Londonból jelentik: Az alsóház hétfő délutáni ülésére várták Chamberlain miniszterelnök beszámolóját a spanyolországi hajótámadások ügyében a burgosi hatóságokkal folytatott eszmecsere eredményéről. A beszámoló azonban elmaradt. Helyette Sir John Simon kincstári kancellár válaszolt a föltett kérdésekre. Hangoztatta, hogy a burgosi angol ügyvivő még nem fejezte be lord Halifax-al és tanácsadóival való megbeszéléseit, ezért ő — Simon — csak a burgosi hatóságok válaszában ismertetésére szorítkozhat. A válaszban a burgosi kormány hangoztatta, hogy a spanyol nemzeti repülőknél nem volt szándékukban angol hajókat bombázni és hogy a kikötők katonai célpontoknak tekintendők. A jegyzék javasolja, hogy rendezzenek be Almeriában semleges kikötőt, ahol a hajók a támadásoktól mentesek volnának, de a burgosi kormány szavatosságot követel, az Almeriába szállítandó áruk termézetét tekintetében. Közölte még Simon, hogy

a burgosi válaszlól tájékoztatták a hajózási társaságokat. Ezeknek az állásfoglalását az angol kormány mindenestre figyelembe veszi majd.

A hajókat ért bombatámadások ügyében egyébként a kérdések egész áradatát intézték

a külügyminiszterhez. A kérdésekre Butler külügyminiszter válaszolt. A válaszok közös vezérfonala az az elv volt, hogy az angol kormány kizárólag a burgosi hatóságokat tekinteti felelősnek a Mallorca szigeten működő légi haderők minden tevékenységéért. Henderson Arthur kérdésére válaszolva a külügyi államtitkár kijelentette, hogy a római angol nagykövet tanácskozott az olasz külügyminiszterrel a támadásokról és az ügy egyéb vonatkozásairól is. Többet egyelőre nem mondhat.

Az interpellációk után a kincstári kancellár betérjlesztette a Törökországnak nyújtandó hitelre vonatkozó javaslatot. A javaslat értelmében az angol kormány felhatalmazást kap arra, hogy a török kormánynak 6 millió font kölcsönt nyújtson. Ezt az összeget Törökország Angliában vásárlandó hadianyagokra köteles fordítani. A hadianyag szállítás azonban nem késleltetheti Anglia fölfegyverkezését.

Henderson Arthur felszólalásában hangoztatta, reméli, hogy az angol kormány a kérdéses egyezményben lefektetett politikát rövidesen más országokkal szemben is követni fogja. Magyarország például nagy buzamennyiséget szállíthatna Angliába.

A törvényjavaslatot valamennyi parlamenti párt szónoka elmondta.

Benes köztársasági elnök előtt tisztelgő felvonulást rendeztek a külföldi szokol-küldöttségek

Az elnök beszélt a nemzetiségekkel való együttműködésről. — Julius közepéig tartanak a szokol-ünnepségek

Prágából jelentik: A csehszlovákiai szokol-kongresszus képviselői a jugoszláv, román, bolgár és orosz szokol-küldöttségek és a külföldi vendégek hétfőn, a Vár udvarán hódoltak Benes köztársasági elnök előtt.

A csehszlovák államfő beszédében méltatta a szokolokban egyesített szellem-erkölcsi és fizikai értékét, mely az állam demokrata eszményének hódol.

— Százazres tömegeink — mondotta a továbbiakban Benes elnök, — szilárdan óhajtják a békét idebenn éppúgy, mint valamennyi szomszédunkkal. A szokol eszme magában foglalja a meggyőződést, hogy minden nép csak része az egész emberiségnek, ezért az egész emberiséget kell szolgálnia. Ebben az értelemben fogjátok fel majd mindazt, amit a legközelebbi napokban a nemzetiségekkel való békés együttélés érdekében tenni fogunk. Megértő együttműködést akarunk, érvényesíteni akarjuk itt is a demokrata egyenlőséget és embriességet. Semmi olyan nem fog történni, ami az államot, a demokrata rendszert, a köztársaságot károsítaná. De éppen köztársaságunk jubileumi évében azzal, hogy valamennyi népünkkel igazságos együttműködést kísérünk meg, a világnak új bizonyítékot nyújtunk arról, hogy milyen szilárd, ellenállóképés és békeszerető a mi államunk.

A szokol-egyesületek történeti kifejlődése.

A szokol-egyesületek keletkezése még 1862-re nyúlik vissza. Maga a „szokol” szó jelentése: sólyom; a szokolisták sólyom-tollat viselnek sapkájuk mellett. Keletkezésük idején csak tornász volt az egyesületek célja. Később olyan szövetségé fejlődtek ki, mely az összes szlovák egyesüléseinek a céljára elkeseredett. A volt osztrák államon belül az akkori Csehországban különösen nagyra vált a mozgalom, s Prága az összes többi szlovák népcsoportokra nézve központja lett a szokol-egyesületeknek. Az első szokol-kongresszust is 1882-ben Prágában tartották. — A világháború előtt 1912-ben volt az utolsó szokol-kongresszus, szintén Prágában. Ez alkalommal 1000 szerb, 1000 horvát, 800 orosz, 500 szlovén, 300 bulgár és 100 ukrán szokolista is résztvett; míg a csehek akkor 1200 helyi szervezetben 120 ezer szokolistát tartottak össze. Ez a szervezet volt a csehek tulajdonképpeni titkos nemzeti hadserege.

A világháború alatt a cseh szokolisták az antant hadseregeiben katonai különítményeket alkottak. Belőlük lett az új cseh nemzeti hadsereg magva. Világháború után is a szokolegyesületek megtartották, sőt még lendületesebbre fejlesztették szervezeteiket, de inkább csak Csehszlovákiában, illetve a külföldön élő csehek között. Működésük alapja ma is a tornász, de ezen az alapon a fölépítés katonai nevelésre és nemzeti politikai összetartásra irányul. A munkás-rétegek nem rokonszenveznek a szokol-egyesületekkel; a munkásoknak külön tornász-szövetségük van, 1345 csoportban 160 ezer taggal. A lengyel szokolok is megszüntették kapcsolataikat, s a szlovákok is szembenállanak a cseh szokol-mozgalommal. — Egyébként azonban ez a szervezet már 6 éves korban kezdi a kiképzést, s jelenleg 1000 jól felszerelt tornacsarnoka és 2000 gyakorló tere van. A külföldön levő 35 csoportjával együtt

A cseh kormány új nyelvtörvényjavaslata. Négy hivatalos nyelv lesz az államban

Londonból jelentik: A „Star” szerint a csehszlovák kormány által kidolgozott nyelvtörvényjavaslat négy hivatalos nyelvet állapít meg: a cseh, németet, magyart és lengyelt. Ezek a nyelvek egyaránt használhatók a bíróságok előtt, hivatalos okiratokban és a közhivatalokban való érintkezésben. A németek maguk rendelkezhetnek az állami költségvetés rájuk eső részével és arányos képviselést kapnak a minisztériumokban és a hadseregben. A prágai kormány mindezek ellenében a következőkhöz ragaszkodik: a cseh alkotmányhoz, az állam iránti hűséghez, amelyre hűségesküvet kell tenni; belső határok nem engedélyezhe-

Csehszlovákiában 3265 helyi szervezete van, összesen 800 ezer taggal. Ezek közül 270 ezer férfi, 120 ezer nő, 110 ezer ifjú s 300 ezer tanuló fiú é leány.

A most megnyitott szokol-kongresszus a negyedik a világháború óta. Ünnepségei július közepéig fognak tartani.

tők és végül: ragaszkodik a változatlan külpolitikához.

A román és jugoszláv katonai küldöttség ünnepes bevonulása.

Prágából jelentik: A lakosság lelkes ünneplése közepette vonult be hétfőn délután Prágába a román és jugoszláv katonai küldöttség. Jugoszlávia két szakasz gyalogost és egy szakasz tengerészt, Románia három szakasz gyalogost küldött tíz-tíz tiszt vezetésével a szokol-kongresszusra. A prágai pályaudvaron a cseh tábornoki kar és nagyszámu előkelőség fogadta a vendégeket.

Mussolini órák hosszaiig dolgozott a cséplőgépek tetején

Munka után beszélt is a néphez a jó búzatermésről

Rómából jelentik: Mussolini hétfőn személyesen kezdte meg a cséplést a kiszáritott pontusi mocsarak helyén létesített községekben.

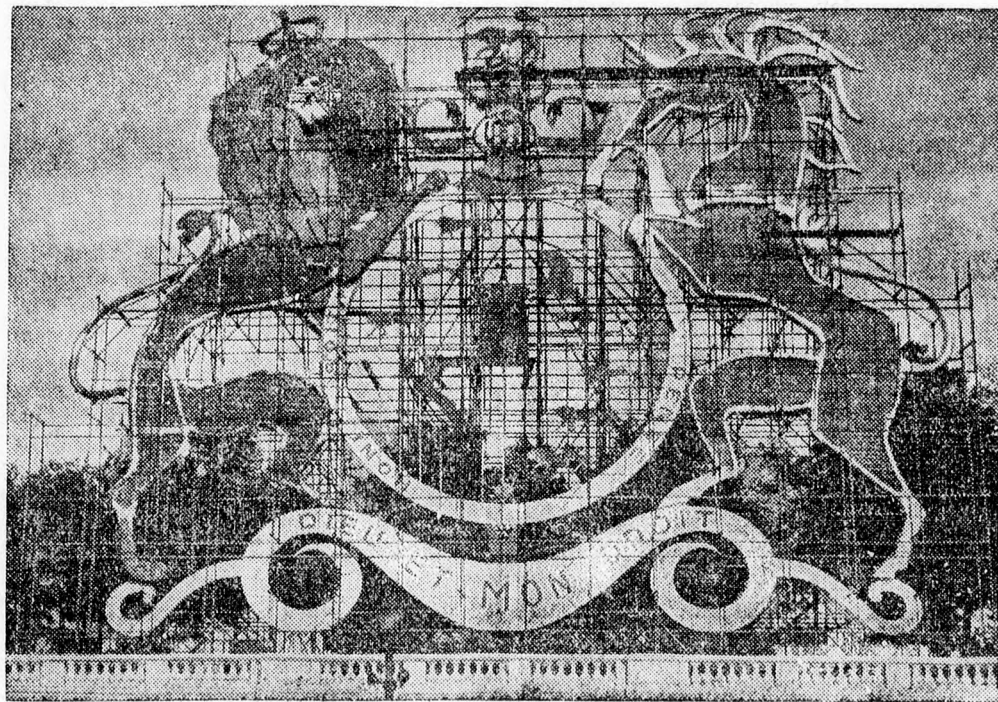
Először Apriiliába ment és nadrágra vetkőzve egy teljes órán át dolgozott az egyik cséplőgép tetején. A Duce, távozása előtt a cséplőgép tetejéről beszédet intézett a munkásokhoz.

— Az utóbbi napokban, — mondotta többek között, — rút spekuláció folyt az olasz nép ellen, az állítólagos rossz búzatermés örve alatt. Megállapíthatom, hogy az 1938. évi termés minőség tekintetében a tavalyinál jobb, mennyiségileg pedig csak kevéssel maradt alatta a múlt évinek. Az olasz népnek meglesz a megélhetéshez szükséges mindennapi kenyere. De ha nem lenne meg, akkor sem fordulna segítségért a demokrata hatalmakhoz. Az Olaszország ellen irányított számítások megbuktak, de Olaszországnak ezekre az ellenségeire emlékeznie kell az olasz népnek béke és háború idején egyaránt.

Mussolini innen Littoriába, Pontiniába és Sabaudiába ment és mindenütt egy-egy órát dolgozott a cséplőgépén.

Időjárás

A budapesti időjáraskutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: Tovább melegedik, de felhősebb lesz az idő és néhol eső is lehet. Méréselt déli, délnyugati szél.

Párizs az angol királyi pár fogadtatására készül. Képünk a híres párizsi Concorde-tér egyik palotájának nomlokzatát mutatja, amelyet az angol címerrel díszítettek.

Hogy is áll a calugäreni-i ferencesek malomperének az ügye?

Filó Ferenc dr. odorheiu ügyvéd nyilatkozata

Odorheiu. Saját tud. A napokban általános érdeklődést keltett mindenféle az az ítélet, amelyet a tg-művei tábla hozott a calugäreni ferencesek malomperének ügyében. A szenzációs ügyvel kapcsolatban Filó Ferenc dr. a következő nyilatkozatot tette lapunk munkatársának:

— Tévesek azok a híradások, hogy a Mikházi Szentferencendi Házat dézsma címén illette meg a fantanelei malom mindenkori szombati vámjövédelmé. Az az állítás sem feji a valódi tényállást, hogy 1833-ban a fantanelei uradalom tulajdonosa, aki egyszersmind a malom tulajdonosa is volt, azaz gróf Lázár József megtagadta volna a szombati vám kiszolgáltatását.

— A közel 10 év óta huzódó perben kihallgatott számtalan tanu vallomása, ugyszinten főleg a Calugäreni Ház irattárában őrzött eredeti okiratok alapján most már bíróság is megállapította, s többé kétségbe nem vonható tényállás szerint gróf Lázár István a XIX. század elején egyszersmindkorra a Calugäreni Ferencendi Háznak adományozta az uradalmán lévő malom szombati vámjövédelmét, aminek elejében a közel 40 km-nyi távolságban fekvő Calugäreniről a szerzetes atyák minden sátoros ünnep alkalmával a gyalakuti uradalom kápolnájában szentmisét szolgáltattak, prédikáltak és gyóntáltak. Kikötötte továbbá az alapító gróf, hogy holta után temetessék el a Mikházi Ferencendi templom kriptájában, s hogy az ő, valamint családtagjai lelkiüdvéért a mikházi atyák szolgáltatásának minden évben 15 szentmisét.

— Az alapítás indokául szolgál, hogy a katolikus vallású gróf, reformátusok által lakott Gyalakuta községben csak így biztosíthatott magának, családtagjainak s egyes alkalmazottainak katolikus lelkiéletet.

— A mikházi atyák pontosan teljesítették vállalt kötelezettségüket. A templomok kriptájában olvasható, hogy gróf Lázár István 1831. évi november hó 18-án halt meg Gyalakután és ugyanazon hónap 29-én temették el a mikházi templom kriptájában. Az évenként elvégzett szentmisékről vezetett nyilvántartásokból kitétni, hogy a gróf Lázár István és családtagjai lelkiüdvéért minden évben 15 misét szolgáltattak. Számtalan irat s így főleg az időnként kötött bérleti szerződésekből is kitétszöveg a Mikházi ház mintegy 120 éven keresztül minden évben hiánytalanul megkapta a gyalakuti vám szombati vámjövédelmét, amely évenként 160—200 véka gabonát tett ki. 1833-ban mindössze az történt, hogy P. János Kazimir házfőnök panaszoja gróf Lázár Józsefnek, a gyalakuti uradalom akkori tulajdonosának, hogy amióta a malmot a gróf Simén György nevezetű urnak zálogba adta, sok kellemetlensége van a szombati vámról vonatkozó

jognak gyakorlása terén, miért is bejelenti, hogy jobbnak látja nevezett zálogbirtokosnak ezen jogát bérbe adni s csak arra kéri a tulajdonos grófot, hogy amikor elszámol Simén Györggyel, tartsa vissza a Ház javára a visszafizetendő kölcsönből a Házat megillető hérésegeket. A most említt irat tehát éppen az bizonyítja, hogy a felperesi Ház azon időben is gyakorolta a szombati vámjövédelmére vonatkozó jogát, amikor a malom el volt zálogosítva és pedig, mint önálló jogot az uradalom tulajdonosának hozzájárulásától függetlenül. Beigazolást nyert továbbá az is, hogy Gyalakután a mikházi atyák annak ellenére, hogy 1925 óta nem jutottak járandóságukhoz, a sátoros ünnepi miséket is pontosan szolgáltatták és szolgáltatták ma is, amelyek misékben a Gyalakuta környékén fekvő református községek katolikus lakói is megjelennek. Ezeknek prédikálnak és lehetővé teszik nekik, hogy szentgyónásukat is elvégezzék. A malom valahányszor tulajdonost cserélt, az új tulajdonos mindannyiszor tudomásul vette, hogy a szombati vámjövédelmé a Mikházi Ferencendi Házat illeti s az átruházásra vonatkozó okiratokban kötelezte magát ezen jövédelmé kiszolgáltatására. A malomtulajdonosok a malmot rendszerint bérbeadták, viszont a bérleti rendszerint bérbe vették a Mikházi Házat illető jogot. 1917-ben kötött bérleti szerződés azt bizonyítja, hogy a malom akkori tulajdonosa: Szokolay Alajos és neje Brechtold Sarolta, akik házilag kezelték a malmot, szintén bérleti szerződést kötöttek a Mikházi Házzal, amelyben a Mikházi Ház kivételesen hozzájárul ahhoz, hogy a bérfejen kikötött gabonamennyiség kivételesen nemcsak a malomból, hanem a tulajdonosok magtá-

rából legyen kiszolgáltatható, elismerték, hogy a Mikházi Házat illető jog kizárólag a malmot terhelte.

— Ezen perdöntő körülmény egyébként kitétni gróf Lázár Józsefnek 1841. évbéli sajátkezűleg megírt és pecsétjével ellátott leveléből is, amely levelében az akkor létesített bordosi katolikus plébánia részére járandóságot állapít meg mégpedig a plébános és a kántor javára, annak ellenében, hogy ezen egyházi személyek a kereszteleseknél, esketéseknél és temetéseknél ingyenesen működjenek közre. Itt említi ugyanis hogy a misék szolgáltatását a mikházi ferencendi atyák végzik el, akik a malom szombati vámjövédelmére vannak dotálva.

— 1925. év végén vették meg a malmot dr. Lőthe Jenő és társai alperesek, akik a szombati vám további kiszolgáltatását azzal az indoklással tagadták meg hogy nekik a mikházi atyák szolgáltatására nincs szükségük s hogy az általuk igényelt jog telekkönyvben nincs feltüntetve.

— Nevezett alperesek perbeli védekezéseik főleg arra irányult, hogy a keresetben követelt telki teherrel beszélni nem lehet, mert annak egyik feltétele a telekkönyvi bekebelezés s hogy ezen teher csak az uradalom volt tulajdonosát terhelhette, minélfogva az uradalom kisajátítása után a követelt jog megszűnt amely különben sem volt érvényesíthető, lévén a kegyuri jog, amelyet a kultusz törvény eltörölt.

— A bíróságok magukévá tették azt az érvelésünket, amely szerint a keresetben követelt jog kizárólag a malmot terhelte s hogy miután a telekkönyv csakis a jóhiszeműleg szerzett jogokat védi, az alpereseként szereplő új tulajdonosokkal szemben is érvényesíthető a több mint egy évszázadon keresztül gyakorolt jog, mert a telki teher jogi fogalma szerint az időszaki szolgáltatásnak csupán valamely ingatlanra kell szoros összefüggésben állania, míg a telekkönyvi bekebelezés nem képez feltételt, hanem csak ahhoz szükséges, hogy a jog teljessé váljék vagyis mindenképp szemben ellenvehető legyen, tekintet nélkül arra, hogy a harmadik személy jóhiszeműleg vagy rosszhiszeműleg jutott az időszaki szolgáltatással terhelt ingatlan tulajdonához.

A király elnöklete alatt a minisztertanács intézkedéseket határozott el az élelmiszer-árak csökkentésére

Bucuresti. Saját tud. A kormány tagjai a király elnöklete alatt minisztertanácsot tartottak hétfőn, amelyen az élelmiszerek drágulásának kérdését tárgyalták meg. Megállapította a minisztertanács, hogy az semmi külön hasznot nem hozott a termelőknek, azért intézkedéseket határozott el az árak csökkentése érde-

kében.

Elhatározták, hogy a községi hatóságok komoly intézkedéseket foganatosítsanak az üzérkedés megfékezésére, felülvizsgáló szerv létesítésével s polgári ellenőrző bizottságok alakításával. Ezenkívül a tisztviselők számára takarékosági központok felállítását ajánlják.

Komédiások

Irtá: Jeszenszky Gábor

Rosszkedvűen ment a Körúton a Nyugati pályaudvar felé. Huszonnegyedike van és csak pár fillér az összes vagyona. Szerencse, hogy kifizette a fűszert, meg a hentesnek is törlesztett valamit az adósságából. Pedig nem akart ebben a hónapban fizetni neki semmit, de csak így volt hajlandó hitelezni hetenként kétszer fél-fél kiló húst, meg egy kis zsírt. Az asszony pedig mindennap szemrehányást tesz, hogy miért nem kér valami fizetésjavítást... Persze ő nem tudja, hogy fölmondtak neki. Még az a szerencséje, hogy a levelezésben nem ismeri ki magát senki rajta kívül. Most kell bevezetnie a főnök öccsét. Amíg a tanítás tart, addig biztosítva van az a nyomorult százharminc pengő... Nem fog sietni a tanítással.

Vendéglő mellett ment el. A földigérő füvetábla mögött egy asztalnál kővér úr ült. Előtte sokféle tál és lányér. Elpusztított vacsora maradványai... Megállt a nagy ablakkal szemben egy hirdetésoszlop mellett és úgy tett, mintha a mozik plakátjait nézné. Közben mereven figyelte ismeretlen ellenségét. Saját vacsorájára gondolt. Egy bögre tej meg egy kisdarab kenyér... esetleg ötdeka töpörtyű. Hirtelen meglökte valaki. Magához tért.

Aztán egy kirakat tükré előtt állt meg egy pillanatra. Rendes jószabású ruha volt rajta. Még a régi időből. Önkéntelen mozdú-

lattal igazította meg a nyakkendőjét.

A Király-utcánál várnia kellett egy ideig, mert a közlekedési lámpa tiloslat mutatott. Valaki meghúzta hátulról a kabátját.

Szervusz, Béla!

Ismerős arc. Nem tudta hirtelen hová tegye. Igen... most... mintha a másik hirtelen összezsugorodott volna. Kis, sápadt, nagyon jó ruhában járó kisfiú. Az apja gazdag földbirtokos volt. Ott ült tőle balra a második padban. Minden csinyből kihúzta magát és mindig jelesen tudott felelni. Ő egyszer beleszurt egy tűt és azóta nem engedte leírni a számtanfelmegoldást, mire ő abban az évben meg is bukott. Igen. Most már világosan emlékszik. Akaratlanul csúszott ki a száján a gúnynév:

— Szervusz, Urfi!

A másíknak kissé csodálkozó mosoly jelent meg a száján.

— Hát még emlékszel erre a nevemre? — Vizsgálódó tekintettel nézte végig Bélát majd, saját magán futott végig a pillantása. Béla jóleső elégtétellel vette tudomásul, hogy a másíknak sokkal kopottabb a ruhája és a cipője sarkán alig van már bőr.

— Mi újság? Mit keresel te Pesten? Hiszen neked földed van otthon... Egyszer meg is hívtál hozzátok. Volt egy kis ponnilovad, aztán egy csigáért meg egy szinesgolyóért föl engedted ülni...

— Hát amikor én voltam nálatok — pergette most a másik a vidám emlékeket. — Edesapád, ha jól emlékszem, pályafelvigyázó volt. Mennyi sok rejtelmes emeltyű meg

csengő volt abban a kis örházban.

— Hát beszélj, öregem, mi van veled? Persze, mint afféle gazdag különc, felruccantál Pestre, lehetőleg a legszerényebb ruhában.

Az Urfi felsóhajtott:

— Mennyi ideje, hogy nem találkoztunk?

— Hát van már vagy tizenegy éve.

— Persze... persze... tizenegy év. Te elkerültél a kis vidéki városból. Nem tudhatsz semmit.

Szórazokottan porolgatta a kabátja ujját. A fejét zavartan mozgatta jobbra-balra. Béla élesen figyelte. Szemében ott bujkált a közeli káröröm.

— Apám vagy két éve, hogy meghalt. En nem nagyon értettem a gazdálkodáshoz. Tudod, hogy inkább az orvosi pálya felé vonzódtam. Tönkre mentünk. Csak a kis városi házunk maradt meg, de az is roskadozik a tehertől. En orvosi diplomát szereztem. Feljöttem Pestre, hátha el tudok helyezkedni valamelyik kórházban. Nem sikerült.

Közben lassan megindultak. Az Urfi zavartan köhécselt. A gallérija nevetésgesen lötyögött a nyakán.

— És veled mi van?

Béla kihúzta magát.

— Hát hál' Istennek jól vagyok. Jól nősültem, feleségemnek van egy kis vagyónakája. És cégvezető vagyok egy nagy vállalatnál. Kerékek havonta hatszáz pengőt. Van háromszobás központi fűtéses lakásom Dolgozom... Még mit mondjak?

A királyi kegykenyéhez juttatta a munkában elkopott, 77 éves bányászt

„Felséged tudja, hogy mi a földalatti munka” — ita folyamadványában Szarka János, az acanyváros legboldogabb embere

Baiamare, július hó.

A boldogság az ember igényeivel viszonylagos. Azok, akiknek a pénz nem sokat számít, Szarka János 77 éves baiamarei bányász örömet aligha tudják megérteni. Az öreg vajúr ugyanis évtizedes kérvényezés után 820 lei havi járulékhöz jutott s ez a parányi biztos talaj ki-mondhatatlan érzésekkel tölti meg a szívét. Szarka János hét éve kilincsel, könyörög. Indokolatlanul megtagadott nyugbérét kéri, de min-

dig Vazul-fülekre talált. Kétségbesésében Öfelségéhez, a királyhoz fordult, akivel trónörökös korában a kereszthegyi bányában találkozott.

— Láttam az arcán, hogy szánakozva nézi kemény munkánkat, amely előbb-utóbb meg-
eszi az egészségünket, — mondja Szarka bácsi. Fogai között hosszú pipaszárat tart s megelégedett mosollyal bodor füstfelhőket ereszt az ég felé. Így folytatja:

„Öfelsége nem felejtette el azt, amit a kereszthegyi bányában négyszáz méterre a föld alatt látott”

— Végső elkeseredésemben Öfelségéhez folyamodtam, hiszen nem felejtette el azt, amit a kereszthegyi bányában, négyszáz méterre a föld alatt látott. Kicsimázhatták a tárnát, felrakhattak ezernyi villanyégőt, a rossz levegőt, a repedésekből előszivárgó nedvességet és a sziklák között bujkáló halált nem tudták az urak eltüntetni. Öfelsége, — megfigyeltem, hiszen öreg ember voltam már akkor — a nagy fényességtől nem engedte magát elvakítani. Átérezte azt a mérhetetlen szenvedést, amelyet a bánya sokszáz munkásnak jelent. A királyi szívet átjárt érzések emlékében bíztam, amikor megírtam a folyamadványt. Nem csalódtam. De addig keserves utat kellett meg-
tennem.

Szarka bácsi ezután tempósan elbeszéli, hogy édesapja tanácsára közel félv századdal ezelőtt lépett a bányakincstár szolgálatába. Sohasem húzta ki magát a közösen vállalt kötelezettségek alól. Aban az időben a nyugbérés-ség intézményét nem ismerték, hanem úgyne-

vezett „társládát” tartottak fenn, ahova a fizetés arányában kiszabott összeget a munkások befizették. A megrokkant kiöregedett bányász innen kapott segélyt, hogy családjával együtt az éhenhalástól megmenekülhessen. Amikor az államhatalom a kebelébe tartozó intézmények alkalmazotainak a sorsával is kezdett foglalkozni, a „társládát” megsemmisítették s

„Ha nekem Öfelsége igazat adott, — a miniszter csak sem utasíthatnak el”

— Egyszer azt álmodtam, hogy az utcán ismerős úr jött velem szembe és hatalmas írást tartott a kezében. Az írás nekem szólt. Kértem, adja át, azonban nemet intett és más irányba mutatott. Reggel sokat törtem a fejemet, hogy a látomás vajon mit jelenthet. Természetesen a nyugbérére gondoltam. Elmentem a betegsegélyzőhöz, ahol értésemre adták, hogy

a benne levő összeget — „jó summa volt”, — jegyzi meg az öreg — a munkásbiztosító pénztár rendelkezésére bocsátották. A nyugbért azóta, a nyugdíjintézeti szabályokhoz hasonló keretek között, a munkásbiztosító utalja ki.

„Elkaptak a kivénült bányamedve körméi . . .”

— Szívós ember vagyok, sok mindent átéltem, de hatvanadik életévem betöltése után nem bírtam tovább a munkát. Nyugalomba mentem. A betegsegélyző 840 lei járulékot állapított meg s ebből az összegből a magamfajta igénytelen bányász kényelmesen elpipázhat. Nem is volt panaszom három esztendeig. Akkor aztán rámszakadt az a nagy szerencsétlenség, amelytől most a királyi kegy mentett meg: Egyik napról a másikra, minden indokolás és előzetes értesítés nélkül, megvonták a nyugbérémet. Még ma sem tudom az okát. Hét esztendeig kegyelemkenyéren éltem. Ha nincsenek jó szomszédok, barátok, éhenhaltam volna. Kilincseltem, könyörögtem, összekuporgatott pénzemet kérvények írására és felbélyegzésére költöttem: tóba dobott kő volt az az egész. Az összes illetékes minisztériumot felkerestem kétségbeesett hangon megfogalmazott irással, azonban még válasza sem méltat-
lak. Ugyan ki törődött volna ezzel az öreg, dörmögő bányamedvével, akinek már elkoptak a körméi s nem tud csillogó, sárga szemeket a föld mélyéből előkotorászni. Nem is tudom, mi tartotta bennem a lelket, hogy bírtam ki az izgalmakat és a nélkülözést. Talán utolsó reményem könnyített a családások által okozott lelki kínokon, de ezzel a reménnyel nem mertem kísérletezni. Csak amikor már minden elveszett, akkor küldtem el a folyamadványt. Sokáig nem kaptam választ. Már azt hittem, hogy ez a kérvény is elveszett.

a királyi kabinetiroda utasítására a nyugbérémet 20 lei híjján minden hónapban megkapom. Most az elmaradt összeget kérvényezem. Ha nekem Öfelsége igazat adott, a miniszter urak sem utasíthatnak el. A jogaim épségben maradtak.

A hangja határozottan cseng, arcáról öntudat sugárzik. A szó teljes értelmében állampolgárnak érzi magát, akivel a király is törődik. A szemében boldogság csillog, amikor elbúcsúzik. Megelégedett. Van betevő falatja és nem kínozzák anyagi gondok. 820 lei nyugdíjat kap havonta . . .

Az öreg bányász boldogságához ennyi is elég.
Boross István.

Meggyőzően és lelkesen beszélt. Jólesett egy pillanatra felsorolni mindazt, amit megtagadott tőle az élet.

Az Urfi újra felsóhajtott.
— Mindig tudtam még az iskolában, hogy téged nem kell félteni. Jó neked . . . Te: kérnék tőled valamit . . .

Béla hirtelen zárkózott és merev arcot öltött.

— Parancsolj.
— Ha . . . ha . . . volna egy cigarettád . . .
— Sajnos, otthon felejtettem, de mindjárt veszek.

Vett négy finom amerikai különlegességet. Hadd lássa a másik, hogy ő csak ilyeneket szív. Igaz, hogy alig maradt husz fillérje. Pedig az asszony tudta nélkül egy kis pótvacsorát akart rajla magának venni.

— Parancsolj.
A másik óvatosan vette kezébe a drága cigarettát és megpuhította.

— Mindig ezt szívod?

— Hát igen. Részben ezt. Csak azért vettem egy párat, mert van otthon egy doboz egyiptomi. A napokban kaptam egyik bankvezér barátomtól.

— Te nem tudnál nekem kölcsön adni husz pengőt? Ma utazom nyolckor és még nem is ebédeltem. Vennék magamnak valamit. Tudod, harmadikon utazom, ott lehetne nyugodtan enni . . .

— Ne haragudj, de nincs nálam apró. Csak egy vacak százasom van.

Rosszindulatu tekintettel nézett a volt

iskolatársára.

Az Urfi sűrűn pislogni kezdett.

— Igen . . . azért gondoltam, hogy te . . .

Mindketten elhallgattak. Béla kegyetlen részvétlenséggel figyelte a másikat. Maga sem tudta, miért gyűlöli.

— Na, most már mennem kell. Félnyolckor tárgyalásom van az egyik kávéházban. Lehet, hogy még kimegyek a pályaudvarra. Örültem, hogy láttalak.

Az Urfi különösen mosolygott.

— En is nagyon örültem. Ha tudsz, gyere ki . . . Szeretnék még egyszer elbúcsúzni a régi iskolatársamtól.

Béla nem tudott napirendre térni a dolog fölött. Felelevenedtek emlékei. Az Urfi egyszer megszégyenítette az egyik kislány előtt. Az iskola mögötti kertben történt.

Gonoszul felkacagott. Ezt még egy kis fullánkkal visszaadom. Berohant a pályaudvarra. A maradék pénzén vett egy perronjegyet. A szerelvény mellett szaladt a harmadikosztályú vagonok felé. Minden kocsi-ba benézett, de nem látta Urfit sehol. A forgalmi tiszt felemelte a tárcsáját. A vonat lassan megindult . . .

Ekkor vette észre, hogy az egyik elsőosztályú vagon felig lefüggönyözött ablaka mögül gúnyosan mosolyog rá egy férfi. Az Urfi! Csak most látta meg, hogy nem is olyan kopott, csak vidékiesen hanyag.

S most hazáig rajta fog nevetni . . .

Az életben is ő lett a rossz tanuló. Csufosan megbukott.

Nina Gigli, a világhírű olasz tenorista leánya férjhez ment Rómában Lorenzelli grófhhoz.

Jávor Béla riportja

Két csavargó

Bucuresti, július hó.

Valamelyik nap beállított hozzám Varga János... Attól féltem, hogy no, most felelőségre von, miért tettem ki az újságba és miért írtam róla afféléket, hogy legfőképpen saját tökéletlenségem miatt nem kap állást seholse Bucuresztiben... De nem történt semmi baj. Varga János székelő kamasz szívét büszkeség töltötte el, hogy híres ember lett s még csak lopni s gyilkolni se kellett érte.

Nem is azért jött. Hanem azért, hogy bejelentse: megint nincs semmiféle állása.

— Még ma nem is ettem, — vallotta be.

Rosszul táplált, sovány, fejletlen legényke Varga János. Már leronygólódott róla a székelő harisnya és a hazai bakancs, amiben legutoljára láttam. Uraságtól levelet nadrág és mellény lötyögött rajta s szakadozott inge alatt úgy sipolt, húzott a melle, mintha téli zimankó lenne odaküint s az lopja volna ezeket a beteg hangokat beléje...

— Gyenge bőrből vagy, János.

Kis ebédet szedtem neki össze zülalt szalmaözevgyi háztartásomból, mire János keresztet vetett és hozzáfogott a táplálkozáshoz. És közben így magyarázta sorsát:

— Most jöttem ki a kórházból; tüdőgyulladásban fekvőttem ott. Azért nincs állásom, nem egyébért... Ma reggel voltam is Bakó doktor úrnál, adjon nekem valami orvosságot, hát adott is, itt van e... Minden evés előtt egy kanáljal.

— Hát akkor most miért nem szedtél be, evés előtt egy kanállal?

Nagyocska barna üveget vett ki a kabátja zsebéből. És sovány képe vihogsra torzult.

— Mert egy csepp sincs már benne. Egyszerre megittam az egészet... Jó édes...

Ilyen tökéletlen ember ez a Varga János. Azért nem minden lelkismeretfurdalás nélkül kezdtem jobbra-balra telefonálni az érdekében, ahogy ez már szokás az én kis bucurestii szerkesztőségemben... Akadt is állás: istállófiú kellett egy szállítási vállalkozó barátomnál. Igaz: kicsi a fizetés, de jó ez is, amíg jobb nem akad.

— Elmész-e oda, János?

— El én.

— S értesz valamit a lovakhoz?

— Hogyne értenék?

Közben bevégezte ebédjét, megint keresztet vetett és csöndesen megjegyezte:

— Most már ezzel holnap reggelig hallgathatok. Mára kirendelés az Isten.

S indult is elfoglalni a nagy állást. Nem köszönte meg a közvetítést, de viszonzószolgálatot ígért.

— Osztan ha majd találok valamit, amit a szerkesztő úr kitehet az újságba, akkor azt elhozom.

— Nem bánom, János, kinevezlek segéd-szerkesztőnek... De ennél sokkal fontosabb, hogy jól csutakold majd a lovakat...

*

Ma délután loholva jött hozzám János a rettenő kánikulában. Köszönés nélkül rontott be az ajtón:

— Hoztam irónalót. Egy autó elütött egy biciklistát a Nagybúvárúdon. Ezzel a két szemmel láttam.

— Jól van János, ebből nagy cikk lesz... De hogy vannak a lovaid?

Megörülte szűk, izsadt homlokát.

— Nem nekem való mesterség. Otthagytam.

Vagyis: kompromittáltam magam Varga Jánossal. De nem szidtam meg érte. Őt éven át orosz hadifogságban sínylődtűt apjának öröksége ez az állhatatlanság az ő szegény árva fején. Most megint állás nélkül bolyong a városban. Csavargó. A Dâmbovíja parton hát, vagy a Kisseleff-út melletti bozótokban s napközben némaajárja a helyeket, ahol egy-egy kis ételt s

néhány lelt szokott kapni. Ma reggel egy úrfi-tól, akinek tizenhat rend ruhája van, kapott ajándékba egy sapkát. S ez az úrfi megígérte neki, hogy beajánlja a Lido-strandra cigarettás fiúnak. Holnap, ha igaz, már helybe is áll Varga János. Fehér egyenruhát kap s egész nap más dolga se lesz, mint sétálni a hullámfürdő medencéje körül...

— A barátom, Vencel, irigyelni fog értel — villant fel a szemé.

— Ki az a Vencel?

— Szász Vencel. Csikból. Itt vár rám kint az udvaron.

Kinéztek, hát csakugyan: barnaképtű, mezít-lábos, suhanc dcsorog az orgonája alatt. Darócnadrág — harisnya — és házászöttes ing van rajta semmi más. Behívom. Soha még ilyen rongyos, maszatos, elhanyagolt külsejű székelő suhancot! Varga János bárót sarj hozzá képest. De ezzel szemben kemény kötésű, nevető szemű, egészséges fiú. Vidáman áll előttem, mint akinek már jobban nem is lehetne dolga... Ur-isten, meztlába vastag, olajos rétegekből fe-kete, mintha kisubickolt cipő volna rajta...

— Hát te meg miféle ágról szakadtál?

Jóízűen nevet. S elmeséli, hogy apátlan árva és hogy szomorú családi okokból kellett eljönnie hazulról. Felosztatták otthon a gazdaságot, mindent eladtak és bérbeadták a kis földjüket. Először „Barassóban” volt öt hónapig sofförsegéd, mert Braşov a székelők nagyvárosához szoktatott első állomása... S volt cipője, kabátja, kalapja és ezer lei megtakarított pénze mikor Bucuresztibe jött... Itt a testvér-bátyját akarta megkeresni, de nem találta meg, hát nekiindult egyedül munka után nézni a nagy idegen városban...

— Estére kifáradtam — mesélte tovább — és lefeküdtem aludni az Oborban egy templom oldalához... Levettem a cipőmet, magam mellé tettem s az ujjasommal szépen betakarítottam. Reggel arra ébredtem, hogy ebben a szál ingben és harisnyában vagyok. Mindene-met ellopták. Az ezer leivel együtt.

Igy indul neki a ciuci székelő fiú a bucurestii életnek.

Korgó gyomorral, búsan folytatta az állás-keresést, mert a roppant veszteség ideig-óráig mégis rést ütött nagyszerű kedélyén. S építkezésnél kapott munkát. Ötven lelt keresett egy nap...

— De a méstől megrepedt a lábam s a téglától meghámlott a kezém. Eljöttem onnan.

Ujdonsági

Ujdonsági

Heszke Béla:

Brüsszeli délután

Hat külföldi író, hat remekbe sikerült irodalmi portréját és egy izgalmasan érdekes élmény karcolatot tartalmaz ez a könyv, amely nem hiányozhat a művelt katolikus olvasókörzéstől asztaláról.

Ára: 40 lelt.

Megrendelhető: könyvosztályunknál.

Majdnem egy hétig csavargtam aztán munka nélkül. S most azt csinálom, hogy autót mosok... Végigjáróm az autódállomásokat és megkérdezem a sofföröktől: „Nem kell-e autót mosni?” Még tréfálok is nekik, bolondokat beszéltek, hogy megkedveljenek. S tíz lelt fizetnek egy autómossásért. Én jól értek ehhez: megtanultam Barassóban.

Ez már életrevaló, vállalkozó szellemű, kemény legényke... Nem féltem: megél a jég hátán is. Már van is nyolcvan lei megtakarított pénze, amin inget fog vásárolni. Ma délbe halat ebédelt, ami rendkívül imponál neki. Munkahelyei nagyjából biztosítva vannak, jószívű sofförök megígérték, hogy szereznek cipőt és ünneplő nadrágot neki, s így most már kihúzza öszig, amikor reméli, csak kap megint egy sofförsegédi állást. S talán idővel megvalósíthatja nagy álmát, hogy sofför lehessen...

— És ha még sikerül gyűjteni egy kis pénzt, — számíthatja derűs bizakodással — akkor szállást is veszek.

— S most hol alszol?

— Az autókban. A sofförök megengedik, hogy ott aludjak az ülésen...

— S ha közben utast kap a sofför?

— Akkor hamar felkölt, kidob s én bekérekedem egy másik sofförhöz, akinek az autója leghátról áll a sorban... Ez így megyen...

Elégedetten kacag.

— Látom — jegyzem meg —, a jókedved az megvan.

Vallat von:

— Sírjak-e?... Ugyanannyi... Ha már csavargó az ember, hát legalább jókedved legyen.

S a két ágrólszakadt székelő suhanc vidáman köszön el tőlem. Varga János, a tökéletlen, de eleven észjárású János megjegyzi távozásban:

— Hagyd el csak Vencel, még fordulhat úgy a kerék, hogy mások jönnek hozzánk állást keresni.

Ezen nagyokat röhögnek, amint összefogóva végigbaktatnak az udvaron.

Olcsó és szép tengeri nyaralás!

a világhírű **Carmen-Sylva** fürdőhelyen

Csatlakozzék alanti társas-kirándulás valamelyikéhez.

I-ső csoport indul július 16-án,

II-ik csoport indul augusztus 2-án,

III-ik csoport indul augusztus 16-án.

Egy ut időtartama 12 nap, ebből 10 napi tartózkodás

Carmen-Sylván

Indulás Oradeáról, csatlakozási lehetőség Clujon és Brasovban.

Egy utazás részvételi díja személyenként **3650** lelt.

Az árban bennfoglaltatik: vasúti jegy oda-vissza, utasok beszállítása Carmen Sylva állomásról a szállodáig és vissza, tiznap teljes ellátás napi háromszori étkezéssel, kiszolgálási díjak, községi és állami, valamint kurtaxák, tengeri és hideg iszapfürdő.

A Clujon csatlakozók 3575, a Brasovban csatlakozók 3300 lelt fizetnek.

Első csoport jelentkezési határideje július 10.

A jelentkezéskor a részvételi díj fele, indulás előtti napig a hátralék teljesen kiegyenlített. — Jelentkezési hely: lapunk kiadóhivatala.

Lángokban áll harminc földszintes ház Bucuresti egyik külvárosában

Bucurestiből jelentik: Hatalmas tűz pusztított hétfőn délután a Grivitei-ut egyik mellékutcájában. Egyelőre még ismeretlen okból a Str. Rucar egyik üzletében tűz keletkezett és a tűz percek alatt átterjedt a szomszédos épületekre is. Mire a tűzoltóság a helyszínre érkezett, már harminc földszintes épület állott lángban. Később a helyszínre érkezett Calinescu belügyminiszter és Marinescu rendőrprefektus, személyesen irányították az oltási munkálatokat. A hatalmas tűz negyven családot tett hajléktalanná.

Nyugodt építő munka Ausztriában

A gazdasági üzemek fokozott erővel dolgoznak

Budapestről jelentik: A Magyar Távirati Iroda kiküldött tudósítója tudvalevően körutát tett Ausztriában. Utja befejezésekor Ausztria nyugati és déli részeit látogatta meg. A kép, mely itt mutatkozott, nagyjában ugyanaz, mint a többi tartományokban. Az építő munka nyugodtan folyik tovább, anélkül, hogy a városok és falvak külső képén változás menne volna végbe. Röviden összefoglalva a tapasztaltakat, a tudósító az alábbi következtetéseket vonta le:

— Ausztriában gazdasági pangásnak nyomra sincs. Ellenkezőleg: a legtöbb üzem fokozott erővel dolgozik. A lakosság körében semmiféle izgalom nem észlelhető. A felbukkanó rendezavarásokat sikerült idejében ártalmatlanná tenni.

Eltemették ifjú Széles Károlyt a Körös 19 éves áldozatát

A Széles-család megrendítő tragédiája

Oradea. Saját tud. Megemlékeztünk arról a tragikus vízbefúlásról, amelynek áldozata Széles Károly 19 éves nyomdász, Széles Károly nyugalmazott pénzügyi főtanácsos, a katolikus püspökség egykori gondnokának egyetlen fia. A fiatal ember — mint azt jelentettük — vasárnap a fürdőnél furdott s egyszerre csak örvénybe került. Mire a vízből kiemelték, már halott volt. A szerencsétlen fiatal ember szülőit csak vasárnap éjjeltájban értesítették a megrendítő szerencsétlenségről. Széles Károly és felesége — szinte alátlan az izgalomtól — azonnal a zsidókórházba siettek. A kórházban már csak a hullaházba vezethették őket, ahol fiuk kiterítve feküdt. A mélyen sujtott szülőknek éjszaka nem volt lelkierőjük halott gyermeküket megtekinteni s csak reggel nézték meg, midőn a kórház személyzete a holttestek részére készült ágykoporsó fedelét leemelte. Ami ezután következett, az már csak a szokott formáságok lebonyolítása volt. Tárgyalás a rendőrség, a többi hatóságok és a temetkezési vállalat embereivel. És küzdelem azért, hogy a holttestet ne boncolják fel, hiszen a halál oka nyilvánvaló. Ettől azonban — a törvény értelmében — nem lehetett eltekinteni.

A mélyen sujtott Széles-család iránt város-szerte óriási részvét nyilvánul meg. Annál is nagyobb a részvét és az őszinte sajnálkozás, mert Széles Károly és felesége immár második fiukat veszítik el s az első sem természetes halállal halt meg.

A gyászborult szülőknek egyébként még három leánygyermekük maradt.

Ifj. Széles Károly temetése kedden délután 5 órakor ment végbe az olaszhi temető Haller kápolnájából nagy gyásztömeg és általános részvét kíséretében.

Francia hadihajók megszálltak egy kínai szigetcsoporthat

Nagy izgalom a japán körökben. — Megsemmisült egy huszezer főnyi kínai szabadcsapat

Párizsból jelentik: Vasárnap francia hadihajók váratlanul megszállták a Paracel szigetcsoporthat, melyet a franciák az indokínai francia gyarmatokhoz, a kínaiak pedig a kínai birodalomhoz tartozónak tekintenek. A kis koral-sziget eddig nem volt nagyjelentőségű, csak most vált stratégiai fontosságúvá, miután a japánok Hainan-szigetet meg akarják szállni. A szigetek lagunái között a francia haderő hidropjánjai számára rendeznek be kikötőket. A sziget megszállása japán körökben nagy izgalmat keltett. A japán hajóhad szükség esetén a partra szállt idegen osztagok lefegyverzésével fogja megvédeni az ottani japán alattvalók érdekeit.

Sanghaiból jelentik: A mult hét elején Sanghaitól délnyugatra nagyobb kínai osztagok tüntek fel. Mintegy 20 ezer főnyi szabadcsapat volt ez, a legmodernebb felszereléssel. A japánok egy heti harc után teljesen megsemmisítették a kínai szabad csapatot.

Meghiusult a kínaiak légi támadása Nanking ellen.

Sanghaiból jelentik: A kínaiak vasárnap éjjelre megkísérelték Nanking légbombázását. Tizennégy repülőgép támadott, de a japán tüzérség hét repülőgépet leszállásra kényszerített. A japán repülőgépek Tien-Tiacszen ellen intéztek légitámadást és a város közelében horgonyzó kínai ágyunaszádot elsüllyesztették.

Az utcán találja a szerencsét

A számtalan milliomos között, akiket a sarsjáték június 15-iki húzása teremtett, legnehezebben Colin urat, a Dolomit gyár ügynökét találtuk meg. Sorsjegyét az egyik ügynök-

nem volt. Másutt ugyancsak hiába kerestük. Miután vagy másfél órája már hiába szaguloztunk, elhatároztuk, hogy belenyugsunk a megváltozhatatlanba és várunk estig, amíg

ségtől vásárolta. Az ügynök ismerte, hiszen szomszédok, de tudta, hogy Colin ur csak este tér haza. Egész nap a városban van. Meg kell találni.

A jó hirt, hogy milliomos lett — Colin ur sorsjegye 6 milliót nyert — minél előbb közölni kellett vele. A hír sokkal fontosabb, semhogy hosszabb ideig titokban maradjon. Az öröm a nagy nyeresévek felől különösen ha azokat olyanok nyerik, akik nehezen dolgoznak, hogy fenntartsák egzisztenciájukat, általános. Valósággal szociális öröm. Épen ezért az ügynök, aki a sorsjegyet eladta, a főelárú-sító és a fényképész társaságában, velem együtt elindult, hogy a száguldó autóval felkeressük azokat a helyeket, ahol Colin urat esetleg megtalálhatjuk. A gyárban nincs. A fontosabb vevők egy részénél már volt, a másiknál még

hazatér. De néhány lépéssel a sorsjegyáruda előtt, a Stavropoleos uca sarkán, az ügynök egyszerre csak felugrik és nyakába borul egy meglepett fiatalembernek. Elkezdte ölelni és csókolni, mintha testvére lenne, akit már időlen idők óta nem látott. Így fejezte ki örömét a sorsjegy eladója, amikor találkozott a milliomossá lett vevővel.

Mint hogy a főváros ezen pontján különösen délelőtt igen élénk a forgalom, néhány pillanat alatt hatalmas tömeg verődött össze a két férfi köré, akik egymást ölelték és csókolták. Colin ur nem is álmodta, hogy ezen a napon gazdag ember lesz. Az utcán haladt, hogy felkeressen egy vevőt, amikor találkozott az ügynökkel, aki a nyakába ugrik, hogy az örömhirt közölje vele. És még mondja valaki, hogy a szerencsét nem az utcán találják...

HIREK

MAGYAR LAPOK

Keresztény magyar napilap

Oradea, Strada Regele Carol II. 5

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Hónaponta: Egész évre 600. félévre 300. negyedévre 210. egy hónapra 70 lei.
 Magyarországon: Egész évre 50 P. félévre 25 P. negyedévre 15 P.
 Egyes szám ára 20 fillér. vasárnap és ünnepeken 24 fillér.
 Postafelraképzéskénti csekk számlánk száma: 80.037.
 Telefon: 12-27.

Cluj-i szerkesztő: dr Sulyok István

Kéziratokat nem ösztökölünk meg és nem adunk vissza.

Az osztrák és német püspöki kar együttes konferenciája a pápai nuncius vezetésével. Berlinből jelentik: Orsenigo Cezare pápai nuncius konferenciára hívja össze az osztrák és német püspöki kart az ellentétek kiküszöbölésére. A konferencia befejezése után a pápai nuncius, egészségi állapotára való tekintettel eltávozik Berlinből.

Vezetőséget választott a satumarei ügyvédi kamara. Saját tud. A satumarei ügyvédi kamara választását, amelynek eredményét az ügyvédszövetség egyszer már megsemmisítette, vasárnap megismételték. A szavazásra jogosult 110 ügyvéd közül hatvanhatan adták le szavazatukat. Az eredményt vasárnap az esti órákban hirdették ki. Dékánná egyhangulag dr Demian Titut választották meg. Tagok: dr Dobosi Ioan (Halmeu), dr Silviu Anchim (Seini), dr Pop Octavian vármegyei jogtanácsos, dr Andercu Aurél, dr Katz Izsó és dr Südy Tibor. A kamarát az ügyvédszövetségnek dr Osianu Gavril (Bajamare) képviseli.

VALENCIA LAZASAN KÉSZÜL AZ OSTROM ELLENI VÉDELEMRE. Párizsból jelentik: A spanyol köztársaságiak lazasan dolgoznak Valencia megerősítésén. Albacetéből és Quencából minden munkabíró asszonyt és férfit Valenciába rendelték, hogy résztvegyenek a védelmi munkálatokban.

DÉLI 1 ÓRÁTÓL 4 ÓRÁIG ZÁRVA TARTANDÓK AZ ÜZLETEK. Az oradeai rendőrkészúra a 37.134-ik számú miniszteri rendelkezés és a 988-ik számú munkaügyi felügyelőségi átirat értelmében elrendeli, hogy szeptember 15-ig munkanapokon az összes üzletek déli 1 órától 4 óráig zárva tartandók. A rendelet ellen vétőket szigorúan megbüntetik, a vasárnapi munkaszüneti rendelkezései alapján. Chestor: ss. Popovici.

Nagyszerű a Marianum érettségi vizsgaeredménye. Clujról jelentik: A már egy hét óta tartó érettségi vizsgálatok közelednek a befejezés felé. A Marianumból huszonnégyen állottak elő és szóbelire huszat engedtek. A huszóból tizenkilencnek sikerült a szóbelijé is. Ha a Marianum jelöltjeinek eredményes szereplését vizsgáljuk, megállapíthatjuk, hogy szinte páratlan ez a teljesítmény az utóbbi évek érettségi történetében. Nagyszerű felkészültségről tettek bizonyosságot a Marianum jelöltjei, amiről a vizsgáztató bizottság jegyzőkönyvi dicséretben meg is emlékezett. A vizsgáztató bizottság elnöke, Nicolae Dragan cluj-i egyetemi tanár, kijelentette, hogy a Marianum jelöltjei vetekednek román nyelvtudásban a többségi iskolák jelöltjeinek képességével, tárgyi tudásuk pedig sok esetben felülmulta a többségi iskolák növendékeit. A katolikus gimnázium jelöltjeinek szóbeli szerepléséről eddig még csak részletes eredményeink vannak. Tizenkilenc jelöltből eddig előállott tizenhat és tizenhatból tizenkettőnek sikerült a szóbelijé. Hárman az unitárius kollégium csoportjaihoz vannak beosztva és a kedden tovább folytatódó szóbelin állanak majd elő.

Az oradeai Építőiparosok Szövetsége tisztelettel felkéri a mázoló szindikátus tagjait, hogy folyó hó 6-án, szerdán este 7 órakor a Saepalotaban lévő helyiségünkben tartandó szakmai értekezleten a tárgysorozat fontossága miatt okvetlen és pontosan szíveskedjenek megjelenni. Ri-nökség.

TÖBB MINT HÁROMSZÁZ KÖZLEKEDÉSI BALESET TÖRTÉNT AZ AMERIKAI FÜGGETLENSÉGI ÜNNEPEN. (London). Az amerikai függetlenségi ünnepel kapcsolatos balesetek során eddigi megállapítás szerint 300-nál több ember vesztette életét, tulnyomó részben gépkocsi- és egyéb balesetek következtében.

Zürichi zárlat. Párizs 12.15 ótnyolcad, London 21.62 háromnyolcad, Newyork 436.25, Brüsszel 74.02, Milánó 22.94, Amszterdam 241.37 fél, Berlin 175.70, Prága 15.13, Varsó 82.25, Belgrád 10, Bucureşti 325.

Összeütközött két gépkocsi Brasov közelében. Brasov. Saját tud. Könnyen végzetessé válható baleset érte az egyik gépkocsit, amely magas állami tisztviselővel Sibiuból a főváros felé tartott. A Brasov melletti Ghimbav község közelében a 221 B. jelzésű gépkocsi az egyik kanyarnál összeütközött egy 1696 rendszámot viselő bucaresti gépkocsival, amelyet Vili Herman gépkocsitulajdonos vezetett. Az összeütközés olyan heves volt, hogy mindkét jármű teljesen tönkrement, emberéletben azonban nem esett kár. Csodálatos véletlen folytán még a vezetőknél sem történt semmi bajuk. A vizsgálat során a csendőrség őrizetbe vette Vili Hermant, mert szabálytalan oldalon hajtott. A megrongált miniszteri gépkocsi utasai egy másik gépkocsin folytatták útjukat Bucuresti felé.

593 GÁTSZAKITÁST OKOZOTT A VIHAROS IDŐJÁRÁS JAPANBAN. Tokióból jelentik: A japáni Kanagava tartományban a viharos időjárás nagy pusztításokat okozott. A viharok több, mint ötven halálos és hatvan súlyos sebesült áldozata van. Háromszáz ház elpusztult. A nagy esőzések következtében a folyók megáradtak és 83 községet elöntöttek. A megáradt folyók 26 hidat sodortak el és 593 helyen átszakították a gátat. Jokohoma város súlyos károkat szenvedett.

JÓ ÚTON HALADNAK A FRANCIA-NEMET GAZDASÁGI TÁRGYALÁSOK. Párizsból jelentik: Franciaország és Németország között gazdasági tárgyalások folynak. Jól értesült francia körök úgy tudják, hogy a tárgyalások jó úton haladnak előre. A francia és német bizottság hétfőn egész nap ülésezett és kedden is folytatja a megbeszéléseket.

Súlyos szerencsétlenség fürdőzés közben. Satumare Saját tudósítónktól. Vasárnap este hat óra után súlyos szerencsétlenség történt az Olimpia strandon, amelyet a színt kiérthetetlen meleg miatt több mint ezer ember keresett fel ezen a napon. Hügel István 18 éves reghni illetőségű fiatalember, aki három nappal ezelőtt sikertette le az érettségi vizsgát, a trambulínról fejest ugrott a Somesba. A körülötte fürdőzők a következő pillanatokban egy, háttal az égnek meredő testre lettek figyelmesek, amelyet lefelé sodort a víz. Az eszméletlen embert partra vontatták, ahol benne Hügel Istvánra ismertek. Előszigetelni kezdték, majd értesítették a mentőket. A fiatalember elmondta, hogy a sekély vizállású folyóba fejest ugrott s olyan erővel vágta fejét a homokba, hogy elvesztette az eszméletét. A szerencsétlen gyermekembert az Irgalmasok kórházába szállították, ahol megállapították, hogy a zuhanás következtében gerincagyvelőszűdást szenvedett és a nyakacsigolyája is súlyosan megsérült. Az orvosok véleménye szerint a most érettségizett diák aligha marad életben, de ha sikerül is felépülnie, örökre nyomorék marad.

*** Főfájás, idegesség, hypochondriás állapotok** gyakran a legrövidebb idő alatt megszűnnek, ha bélműködésünket reggelente, éhgyomorral egy kis pohár természetes „Ferenc József” keserűvízzel elrendezzük. Kérdezze meg orvosát.

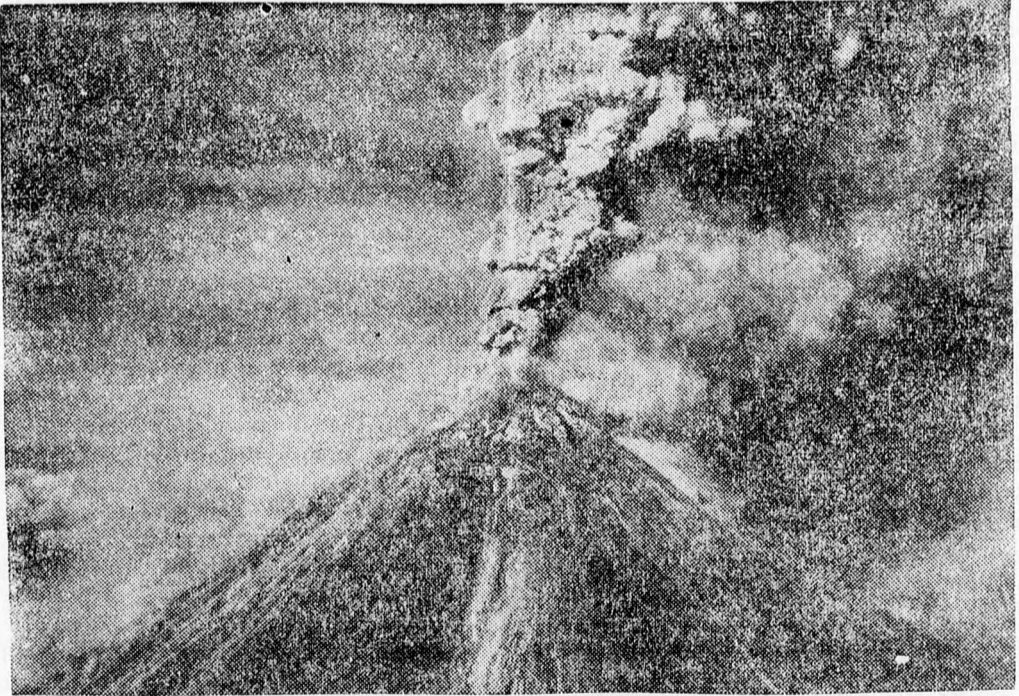
Négyszázezer leies tűzkár Satumare megyében. Satumare. Saját tud. Tegnap éjszaka két órakor eddig még meg nem állapított okból kigyulladt dr Racolti Filip Alexandru volt prefektus Remetea-Chioarului községben levő malma. Az álmukból felriadt emberek azonnal a tűzoltáshoz siettek, azonban a nagy hőség, valamint a tűzoltó felszerelés hiánya miatt tehetetlenül kellett nézniük a lángok pusztítását. A kár négyszázezer lei. A csendőrség feltevése szerint gyújtogatás történt s a nyomozást ebben az irányban folytatják.

Meghalt az osztrák szociáldemokraták vezetője. Párizsból jelentik: Bauer Ottó, osztrák szociáldemokrata vezér, párizsi emigrációjában, 57 éves korában meghalt. Bauer Ottó 1918-ban osztrák külügyminiszter volt és minden törekvése arra irányult, hogy Ausztria és a weimari Németország egyesüljön. 1934-ben emigrált.

Be kell fizetni a gépkocsiadót. Oradea. Saját tud. a pénzügyigazgatóság autó ügyosztálya felhívja az összes autótulajdonosokat, hogy a második évnegyedre szóló autoadójukat július 21-ig legkésőbb fizessék be, mert akik ennek nem tesznek eleget, azokat szigorúan megbírságozzák.

Elevenen elégett egy hatéves kislány. Satumare. Saját tud. Monostor községben borzalmas gyermekszerencsétlenség történt. Hirsch Bernát kereskedő felesége délután három óra körül mosáshoz készülődött. A konyhában be akart gyújtani a katlanba, azonban nem volt otthon gyufája. Az asszony hatéves Anna nevű kislányát küldte át a szomszédba, hogy a lapátot paraszt hozzon. A gyermek csak a harmadik házban, Pap András gazdálkodó konyhájában talált tüzet, ahol három kislány tartózkodott. Ezeknek segítségével a lapátot félig égő üszkkel megterhelte és hazafelé indult. Az uton vele szembe gyege szél fujdogált, amely a pislákoló lángot a gyermek ruhájára hajtotta. A katon meggyulladt s a kislány néhány pillanat múlva égő fáklához lett hasonlónvá. Sikoltozva futott az anyjához, aki leszakította róla a ruhát. A gyermek azonban olyan súlyos égési sebeket szenvedett, hogy néhány órai borzalmas szenvedés után meghalt. A hatóságok az ügyben erőlyes vizsgálatot indítottak.

A magasfeszültségű áram életveszélyesen megsebesített egy pásztort. Sighet. Saját tud. Simon Demeter pásztor, aki a „Dumbrava” legelőn nyáját őrzött, bátyját várta s hogy messzebbre elláthasson, felmászott egy telefonpóznára, ahol vigyázatlanul megérintette az egyik magasfeszültségű vezetékét. A szerencsétlen fiut az áram földresujtotta s jobboldalát borzalmasan összeégette, ezenkívül — az esés következtében — lábtorést is szenvedett. Sérüléseivel a szialinai kórházba szállították, ahol a halállal vívódik.

A Fülöp szigetekhez tartozó Luzon szigetén működésbe kezdett egy nagy vulkán, amelyet amerikai katonai pilóták lefényképeztek. A képen kitűnően látható a láva kitörése.

P. Hitter József S. J.:

Spanyol tűztenger

Nincs Európában ország, hol égetőbb aktuális ténnyel jelentkeznének a katolicizmusnak létkérdésével összefüggő problémái, mint Spanyolországban! Olasz légiók és német különítmények állnak ott szemben szovjet hadosztályokkal, öt nemzet bombavetői dübörögnek a spanyol városok és falvak felett, népek szabad csapatai harcolnak egymás ellen mindkét oldalon: valamiért... A küzdelem látszólagos megoldása — nagyhatalmi érdekek összececsapása és szinte politika-alatti erőfeszítés — könnyen elsiklást enged tévmagyarázatok felé. Az olasz, francia, angol, német, szovjet-orosz érdekek robbannak össze spanyol földön: a Földközi-tengerért, a földközítengeri hatalmi egysüllyért — ez a látszat!

A spanyolok hányja ez? Miért szenved a spanyol nép öt nagyhatalom légbombáinak és gránátjainak tűztengerében? Mi ég ama apokaliptikus tűztenger lángjaiban? — Erről szól a „Spanyol tűztenger”!

Ara kartonkötésben 60 lejt és portó.

Kapható könyvosztályunkban

Kemény L. Ignác halála. Kemény L. Ignác volt oradeai rendőrkapitány felesége született Löwenstein Róza Mária 74 éves korában hirtelen elhunyt. Az elhunytban Kolontáry János városbíró anyósát gyászolja. Temetése iránt lapunk zártáig intézkedés nem történt.

Vízbe fullt egy leány. Satumare. Saját tud. Ardat közszeg határában a szabadfürdés halálos áldozatot követelt. Sfirtsuc Mária 12 éves leány barátjával a Somesre ment fürdeni. Lubickolás közben mély vízbe került s pillanatok alatt elmerült. A partonállók azonnal a segítségére siettek, azonban csak néhány méterrel lejjebb, holtan vihették partra. Az ügyészség kiadta a temetési engedélyt.

Szünőtélben van Ciuc megyében a tiltott pálinkafőzés. Mercurea-Ciuc. Saját tud. Igen sok esetben mutattunk rá lapjaink hasábjain a szélességre, hogy gabonából, tiltott módon, u. n. „házfőzt” pálinkát főznek rendszerint éjszaka, eldugott helyeken, erdőszéleken stb.; megirtuk, hatósági és bírósági sulyos intézkedések felsorolásával emlékeztünk meg arról is, hogy a pálinkafőzés, rendszerint „fehérnép” teljes erkölcsi és anyagi romlásnak teszi ki az amugyis sok gondal, bajjal küzdő kis székely családot és gyonyt. A kincstár részéről kirótt pénzbírság 5—30.000 leig terjed. Ez azonban nem elég: büntető uton is felelősségre vonja a bíróság a szesz-törvény rendelkezései értelmében a tiltott pálinkafőzést és 15 naptól egy hónapig terjed rendszerint a szabadságvesztés büntetés, amelyet velem szemben alkalmaznak. Népművelőink felvilágosító előadásainknak, mozgalmának, talán a sulyos anyagi és erkölcsi büntetéstől való félelemnek lehet betudni azt az örömdetes jelenséget: szünőtélben van Ciuc megyében a tiltott pálinkafőzés. Ebben az évben, félv év alatt, csupán tizenegy régebbi esetet tárgyalt a bíróság, igaz, hogy minden egyes esetben az alkalmossal is, sulyos büntetést rótt ki.

Hurokra kerültek a brasovi fegyházából megszökött gyilkosok. Saját tud. Jelentettük, hogy az itteni fogházból három elítelt megszökött. Az egyiket, névszerint Plesz Pétert, menekülés közben a börtönőrök lelőtték, a másik kettő azonban „kereket oldott”. Az elmúlt éjszaka a két szökött fegyenc is (mindkettő emberölésért van elítelve) hurokra került. Vallomásuk során elmondották, hogy már napok óta bujkáltak az erdőben, mert fegyencruháiktól nem bírtak megszabadulni. Ez is vezette nyomukba az üldözőket. Egy eperszedő román asszony ugyanis bujkálni látta a fegyencruhás embereket a bokrok között. Ez az asszony később találkozott a csendőrökkel, akiknek kérdézősködésére elmondta, hogy hol látta a két fegyencet. Egy óra múlva a két elítelt már csendőrkézre került.

Három haragosa leszart egy rogozi gazdálkodót. Oradea. Saját tud. Véres merénylet történt a rogozi szövetséget a tájában. Midőn a szövetséget a tájában Cartis Vasile 45 éves gazdálkodó a község volt bírójára kilépett, három legény rátámadt s egy közülök hasbaszurta. A szívétükzei emberei a sulyosan megsebesült gazdálkodó segítségére siettek s intézkedtek, hogy az oradeai kórházba szállítsák. Cartis Vasile még nem lehetett kihalgatni, a csendőrség azonban annyit már megállapított, hogy támadói közül kettő közeli rokona.

Hurokra került lóköltök. Oradea. Saját tud. A tincsi országton a detektívek elfogtak egy szerkes cigánykaravánt, amelynek tagjairól azt gyanították, hogy azok lopták el néhány nap előtt egy rontai gazda 40 ezer lejt érő négy lovát. A karaván elfogott tagjait bekisérték az oradeai rendőrségre s itt vallatásuk során kiderült, hogy valóban lóköltéssel foglalkoznak, a lopott jószágok azonban nem a rontai gazda állatai közül, hanem az egyik magyarországi községből valók. A banda többi tagjai s a rontai lóköltők kézrekerítése érdekében a nyomozás tovább folyik.

ÉRVÉNYBEN MARADNAK A RÁDIÓGÉPEK ZAVARÁST KIKÜSZÖBÖLŐ INTÉZKEDÉSEK. Oradea. Saját tud. A közönség köréből értesültünk arról a híresztelésről, amely szerint a városháza 867. számú rendeletét, — amely a rádióvételek megzavarása elleni intézkedéseket tartalmazza, — nem léptetik érvénybe, illetve elhalasztják. A kijelölt időpont 1938 augusztus 18-án jár le és a közönség tudomására hozzuk, hogy minden villamos árammal működő gépet még a kijelölt időpont lejártá előtt be kell jelenteni a rendőrségen és fel kell szerelni a gépekre azokat a szerkezeteket, amelyek a rádiógépek zavartalan vételi lehetőségeit biztosítják. Ezzel egyidőben az érdekeltek tudomására hozzuk, hogy a rendőri közegek fogják ellenőrizni, hogy a rendelkezésnek eleget tettek-e a villamosgépek tulajdonosai és kihágás esetén a rendelkezés ellen vétőket bíróság elé állítják. Chestor: ss Popovici.

Ciuc megyében korlátozták az országos vásárokat megelőző állatvásárokat. Mercurea-Ciuc. Saját tud. A vármegye mellett működő és a munkakamarával együtt dolgozó gazdasági bizottság javaslatára miniszteriumi intézkedéssel korlátozták az országos vásárokat megelőző állatvásárokat. Amint ismeretes, eddig minden városi és községi kirakó vásárt háromnapos állatvásár előzött meg. Ez a rendszer nem volt alkalmas gazdasági szempontból, amennyiben megfelelő felhajtás és vásárlási szándék csupán az első nap alakult ki és másik két nap alatt a teljes érdektelenség jegyében telt el. Ez természetes veszteséggel járt az általános állattenyésztés és mezőgazdaság szempontjából is. Az újabb intézkedés szerint Mercurea-Ciuc és Gheorgheni városokban két nap előzi meg a kirakó vásárt, közvetlenül a vásár napja előtt, míg a községekben csupán egyetlen nap lehet állatot felhajtani, eladni és venni és ezt is, kizárólag a „sokadalom” napja előtti napon. A bizottságok intézkedésükben rámutatnak arra is, hogy így a gazdák nem vesztik el jelentékeny számú munkanapot.

S. T. Vulturii-Sasok Turista Egyesülete folyó hó 10-én, vasárnap reggel fél 5 óras indulással Baita és környékére rendez társas kirándulást. A könnyebb túrázókat a Crisul eredetét, Bihar kaput keresik fel, míg a nehéz turakévdőit a nagy Biharos rendeznek kirándulást. Bihar legszebb kirándulói helyeit összpontosítja magában Baita és környéke és így az a turisták kedvenc helye. — Részvételi díj 120 és 140 lejt. Jelentkezni lehet az egyesület irodahelyiségében, naponta délután 6—8-ig, valamint Gyenge István ékszerésznel Oradea, Str. Alexandri 12 és Mocsary Sándor írógépésnél Bulevardul Regele Ferdinand 13.

Brasovi rövid hírek. Saját tud. Az elmúlt éjszaka ismeretlen tettes alkulccsal behatolt Baculea Arcani itteni lakásába, ahonnan mintegy 24 ezer lejt értékű ruhaneműt ellopt. — A rendőrség őrizetbe vette Balimace Vladimir „Astra”-gyári munkást, aki ittas állapotban légióárius propagandát fejtett ki, az egyik külvárosi kocsmában. — A 458. Bv. jelzésű gépkocsi a központi állomás közelében összeütközött egy motorkerékpárral, amelyen Baltas Márton itteni lakos hazafelé igyekezett. Baltas Márton sulyos belső sérülésekkel szállították a kórházba. A gépkocsi vezetőjét, Tóth József sofőrt a rendőrség őrizetbe vette. — Tenciu Gheorghie, az itteni Tarsadalmi Biztosító fiatal tisztviselője, gyógyíthatatlan betegsége miatt revolverével öngyilkosságot követett el. Állapota reménytelen.

Temetés. Tamás Gyula nyug. városi adó-tiszt 75 éves korában Oradeán elhunyt. Temetése szerdán délelőtt 11 órakor lesz a Haller kápolnából. — Sajtos Józsefné Furulyás Julianna 41 éves korában meghalt. Temetése szerdán délután 7 órakor lesz a Napoleon-utcából. (Erdélyi „Concordia”.)

A kiadékhivatal üzenetei

„Nyugdíjas tanító”. J. B. címe: București, Str. Lucaci No. 4. (fost Matei Basarab vechi 10.) Ez idő szerint nincs szabadságon.

SPORT

Hatalmas küzdelem után

Magyarország kardvívói legyőzték Olaszországot

Velencéből jelentik: Rendkívül izgalmas, az utolsó összecsapásig bizonytalan kimeneteli mérkőzésen a magyar kardvívó csapat legyőzte az olaszokat és ezzel ismét megszerezte a Terstyánszky-emlékverseny védelmét. Az utolsó mérkőzésen az olasz csapat már 18:15 arányban vezetett, amikor a magyar csapat bravurosan nemcsak kiegyenlített, de tusarányal a győzelmet is megszerezte. A magyar csapat 139:123 tusarányal győzött. A magyar vívók eredményei:

Rajczy: Marzi 5:2, Masotta 5:2, Gaudini 5:4, Montano 5:2, Sereno 5:3, Turchi 5:1. Hat győzelem.

Kovács: Gaudini 3:5, Montano 5:2, Sereno 5:1, Marzi 5:0, Masotta 5:2, Turchi 5:3. Öt győzelem, egy vereség.

Rajsányi: Sereno 5:3, Turchi 1:5, Masotta 2:5, Marzi 2:5, Gaudini 2:5, Montano 5:1. Két győzelem, egy vereség.

Berczelly: Montano 5:3, Turchi 2:5, Masotta 5:0, Marzi 1:5, Sereno 3:5, Gaudini 5:4. Két győzelem, négy vereség.

Maslay: Masotta 5:3, Marzi 4:5, Gaudini 3:5, Montano 4:5, Sereno 2:5, Turchi 1:5. Egy győzelem, öt vereség.

Gerey: Marzi 4:5, Gaudini 3:5, Montano 5:1, Gaudini 3:5, Turchi 5:1, Masotta 4:5. Két győzelem, négy vereség.

Az utolsó asszó Berczelly és Gaudini között különösen izgalmas volt. 1:0, 1:1, 2:1, 3:1, 3:2, 3:3, 4:3, 4:4 állás után Berczelly 5:4-re győz. Az utolsó tuson dönt el a mérkőzés sorsa.

Slavia-Beogradski 2:1 (1:0)

Prágából jelentik: Hétfőn délután játszották le a Slavia—Beogradski Középeurópai Kupa mérkőzést. A Slavia megerőltetés nélkül győzött és továbbjutott. A BSK után tehát a második jugoszláv csapat is kiesett az első fordulóban.

Minden számban az amerikaiak győztek

Wimbletonban. A wimbletoni teniszbajnokság, amelyet nem hivatalosan világbajnoksággal egy-mértékűre tartanak, az amerikai játékosok tökéletes diadalával ért véget. Miután Budge megnyerte az egyest, valamennyi számban győztek. Férfi páros: 1. Budge, Makó USA. 2. Henkel, Metaxe német. Döntő: 6:4, 3:6, 6:3, 8:6. Női egyes: 1. Helen Wills-Moody USA. 2. Jacobs USA. Döntő: 6:4, 6:0. Helen Wills-Moody, miután több évig betegsége miatt szüntelt, ezuttal nyolcadszor nyert wimbletoni bajnokságot. Vegyes páros: 1. Budge, Marble USA. 2. Fabyan USA, Henkel német. Döntő: 6:1, 6:4. Női páros: 1. Fabyan, Morhale USA. 2. Mathieu francia, Yorke angol. Döntő: 5:2, 3:3.

Ha egészségét és fiatalos ruganyosságát meg akarja őrizni, testét ápolnia és valamilyen sportot űznie kell! Olvassa el és fogadja meg

Mit kell a sportolónak saját testéről tudnia?

c. mű értékes tanácsait.

Írta dr. Kellner Dániel orvos, 217 oldalon 42 ábrával és műmellékletekkel rendkívül gazdagon illusztrálva. Ara csak 105 lejt. Kapható könyvosztályunkban.

LEGUJABB

Egyéves évfordulóhoz érkezett a benemavatkozási bizottság

A szovjet nélkül is bizottságban levő többi 26 állam folyamatosan teszi a spanyol háború befejezésére vezető intézkedéseket. — Franco tábornok hozzájárult az olasz önkéntesek elszállításához

Londonból jelentik: A benemavatkozási bizottság keddi teljes ülésén 27 állam kiküldöttje vesz részt. Napirenden a Spanyolországban harcoló külföldi önkéntesek hazaszállítására vonatkozó angol terv szerepel. A terv ellen Szovjet-Oroszország, Csehszlovákia és újabban Lengyelország hangzatos különböző fenntartásokat. Az angol sajtó reméli, hogy a tervet az értekezlet magáévá teszi.

A benemavatkozási bizottság a keddi teljes ülésével üli meg alakulásának első évfordulóját. Délelőtt Chamberlain és lord Halifax újból tanácskoztak Hodsgon burgosi angol úrnővel, majd a lengyel nagykövettel. A sajtó azt várja, hogy ha a szovjet fenn is tartja kifogásait, a 27 állam közül 26 elfogadja az önkéntesek elszállítására vonatkozó javaslatot, amelyet azután nyomban közölnek a két hadviselő féllel is. Ezeknek hozzájárulása után

hat hét múlva megindul az önkéntesek tényleges elszállítása négy csoportban és akkor mindkét félnek megadják a hadviselői jogokat. Ezzel bekövetkezik az a helyzet, hogy életbelép az angol-olasz barátsági egyezmény.

A „Daily Mail” szerint Franco tábornok hozzájárul az angol tervhez. Az olasz egységeket már is kivonták a tüzzonalból, úgy, hogy most már csak spanyolok harcolnak Franco oldalán. A Duce közölte a Franco-kormány külügyminiszterével, hogy fontosnak tartja az angol terv elfogadását és kérte, hogy az összes olasz csapatokat küldjék tartalékba, mihelyst a viszonyok megengedik.

Minorca szigetét Angliának és Franciaországnak felajánlotta a barcelonai kormány.

Rómából jelentik: Lapjelentések szerint a barcelonai kormány felajánlotta Minorca szigetét tengeri és légi támaszpontul Franciaországnak és Angliának. Párizs és London azonban az ajánlatot nem fogadta el. A lapok jelentése szerint az nem ismeretes, hogy milyen árat kértek a spanyol köztársaságiak a szigetről, de

Hogyan áll a spanyolországi helyzet?

Franco tábornok Spanyolország nagyrészt visszahódította a köztársaságiaktól. Térképünkön a vonalas rész a köztársaságiak birtokában levő területeket tünteti fel.

Az amerikai függetlenségi ünnepen 475 halálos baleset történt

Londonból jelentik: Az Északamerikai Egyesült Államok függetlenségi ünnepét nagy katonai felvonulással, tűzijátékokkal ünnepelték meg. Az ünnepség során 475 halálos baleset történt. Ezek közül 245 közlekedési baleset áldozata, 126 fürdés közben a vízbefulladás, 23-at véletlenül agyonlőtek, 19 öngyilkos lett, három pedig tűzijáték-baleset következtében halt meg.

Arcárhirdetések

Egy sor ára 3 lei, vastagabb betűvel 6 lei. „Cim a kiadóban” további 10 lei. Allástkeresőknek 33 százalékos kedvezmény. — A legkisebb hirdetés díja 30 lei. — Az első szót minden esetben vastag betűvel szedi a nyomda.

Lakás

Szülőlakás
csendes helyen, teljes ellátással, esetleg konyha használatával azonnalra keresek. Oradea, Pap. Str. Take Jonescu 33. em.

Kiadó
augusztus 1-re 4 szobás összkomfortos lakás. — Oradea, Str. Dimitrie Cantemir 25. szám.

Butorozott szoba azonnal kiadó. Oradea, Str. Vlahuta 22

Egyszobás konyhas lakás július 15-re kiadó. Oradea, Str. Axenta Sever 13.

Szoba, konyha, előszobás lakás kiadó. — Bodnár, Oradea, Str. Tache Jonescu 45. szám.

2 szobás komfortos lakás aug. 1-re kiadó. Oradea, Regele Ferdinand 49. illetve Str. Párintele Danila 7. szám.

Két utcai szobás, komfortos lakás augusztusra kiadó. Oradea, Andrei Muresanu 14.

Központban udvari parkettás szoba és konyhából álló lakás, szeptember, esetleg augusztus 1-re kiadó. Értekezni: Oradea, Str. Moldova 2.

Egyszobás, konyha, előszoba kiadó július 1-re. Oradea Str. Oltenia 8. szám.

2 szobás előszobás lakás azonnalra kiadó. Oradea, Str. Barleri 5. szám. (Colonia Posany.)

Három- és kétszobás fürdőszobás lakások augusztus 1-re kiadók. Értekezni: Oradea, Oltenia-u. 2. szám.

Magános hölgyek részére butorozott vagy butor nélküli utcai és udvari szoba kiadó. Cim: Oradea Str. Orfelinatului 4.

Készíti a Szent László-nyomda Rt. körtorgóházán Oradea, Str. Berele Carol II. No. 5

Adás-vétel

Eladó
78.000 leit jövedelmező új bérház 770.000 leiert. Popovics iroda, Oradea, Str. Vlahuta 6. szám.

Jó állapotban lévő, használt pianinot megvételre keresek. Salard, Római katolikus plébánia

Egy jó menetű cukorkaüzlet, családi okok miatt azonnal eladó. Oradea, Str. Alexandri 38.

Hangverseny zongora eladó. Oradea, Str. Brațianu 27. szám.

Egy jókarban lévő Singer varrógép eladó. Oradea, Str. Nicolae Zsiga 30.

Zongora, rövid, keresztthurok, bécsi gyártmányú, olcsón eladó. Cim: Oradea, Str. Petőfi 10.

Különféle

„Állandó állás és biztos megélhetés” jelgére érkezett leveleket kérjük átvenni.

Elveszett egy szemüveg Oradea, Vlahuta-utca közepétől Wilson-utcaig. Megtaláló jutalmat kap. Wilson-utca 9-a. Fodor.

Nyaralók figyelmébe! Olcsó szobák kaphatók a Félix-fürdőn, erdészlakban. — Értekezni: Paizs Józsefnél, Baile Felix, Erdész-lak.

Német születésű nő, gyermekek mellé ajánkozik. Cim: özv. Gyulainé Oradea, Str. Take Jonescu 21. szám.

Oktatás

Okleveles óvónő korrepetálást vagy bármilyen tanítást vállal. Vidékre is elmenni. Cime: Tóth Magdolna okl. óvónő, Oradea, Str. Roșiorilor 7.